

## ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și

străinătate:

Pe un an . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

## REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE

se primesc la admini-

strație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fiș.

Manuscriptele nu se în-

napoiază.

## ROMÂNUL

## Atitudinea opoziției maghiare.

Arad, 4 Ianuarie.

Discursul de Anul-nou al contelui Tisza a avut darul să treziască vii neliniști în mijlocul opoziției maghiare. La un astfel de prilej se obișnuesc pronosticuri. Și pronosticurile făcute de primul sfetnic ungar al Majestății Sale s'au părut riscate, exagerate căci nedreptătesc națiunea maghiară, trăgându-se cu condeiul peste jertfele de sânge ale ei.

Așadar, opoziția maghiară a interpretat într'alt chip decât noi discursul contelui Tisza, a văzut o întreagă lume de realități viitoare, contururile fisionomiei statului ungar de după războiu pe cari noi nu le-am observat. În oglinda reconstruită de contele Tisza, însă, opoziția maghiară învinuiește că numai maghiarimea nu-și vede chipul fidel. Opoziția crede așadar că primul ministru ungar vorbind despre necesitatea consolidării interne prin rezolvirea problemei naționaliste în temeiul egalității desăvârșite de drepturi, pledează pentru o Ungarie a naționalităților „a căror jertfire vitejească a lăudat-o.”

Ce fericiți eram să fi putut scoate și noi o lume de realități ca aceasta din discursul contelui. Inșă nu ne este posibil, pentru că discursul amintește lângă problema naționalistă de „continuarea politicii tradiționale maghiare”. Am scos în evidență ieri contrastul acesta viu al politicii primului ministru. Atâta vreme cât va dăinui tradiția politică despre menținerea caracterului național maghiar al statului ungar, problema naționalistă nu poate fi rezolvită, n'are cadrele necesare. Această convingere este de o limpezime de

cristal, și nu se poate să n'o aibă și bărbații de stat maghiari. A menține tradiția aceea însemnează a nu avea intențiuni să rezolvi problema naționalistă. Naționalitățile doar trebuie să facă parte integrală, constitutivă din statul ungar, să aibă rolul de factori politici în stat.

De câteori deci se stăruiește în discursurile contelui Tisza asupra necesității de a se rezolvi problema naționalistă, fără însă să se renunțe la caracterul național maghiar al statului ungar, de atâtea ori se hazardează fără nici un spor. Situația prinde mai mult un aspect straniu. Ar trebui să se treacă la fapte dela discursurile rostite uneori cu atâta luciditate și logică implacabilă. Trecându-se la fapte s'ar observa frapantul contrast amintit incontestabil în plină lumină, n'ar mai putea fi acoperit, și s'ar abandona cohorta argumentelor despre menținerea politicii tradiționale maghiare.

Iar când opoziția maghiară reconstruiește din discursuri ca cel dela Anul-nou o fisionomie ca aceea a statului ungar de după războiu, fără să se fi înlăturat elementul prim al contrastului — menținerea neștirbită a caracterului național maghiar — straniu situației crește. „Temerile” opoziției nu sunt justificate, fantomele ori mai bine zis sperietorile contelui Tisza de Anul-nou n'au să-i producă desiluzii și griji și eforturi obositoare de a paraliza acțiunea considerată „favorabilă” naționalităților.

Acea atmosferă, cărei contele Tisza îi atribuie toate binefacerile, atmosferă în care „se simt bine” naționalitățile statului ungar, atmosferă de încredere, de iubire, de vraje, o, cât o dorim! Inșă ea nu vine prin discursu-

rile contelui Tisza și nici prin propunerile opoziției maghiare ca „să ni-i apropiem cu inima pe cetățenii de buze nemaghiare cari s'au întâlnit cu maghiarimea în această împreună vărsare de sânge și totodată cu forța și autoritatea statului devenit maghiar să-i conducem spre unicul drum care duce la înțelegere, spre învățarea limbei statului...”

Cum crede opoziția maghiară posibilă o „apropiere” și o „înțelegere” prin mijloace de sâlnicie ca aceste? Atâta șovinism, atâta exclusivism, atâta exaltare a patriotismului maghiar... Aceeaș opoziție declară că „politica de compromisuri, pe care într'adevăr n'o vedem bucuros după războiu, trebuie să dispară în marea sângelui maghiar vărsat”, adecă politica lui Tisza.

Deci când în lumea politică maghiară se fac la Anul-nou declarații despre necesitatea rezolvirii problemei naționaliste prin egalitatea desăvârșită de drepturi fără însă să se tragă cadrele necesare prin abandonarea năzuințelor de fortificare a caracterului național maghiar al statului ungar, și când opoziția maghiară nu vrea să știe că peste tot ar exista o problemă naționalistă, suntem îndreptățiți să concludem că năzuințele centraliste ale guvernanților noștri n'au scăzut din intensitate față de trecut. Anul-nou al stilului gregorian nu ni-a înmulțit perspectivele zilelor bune de mâne.

Totuș. Să împrumutăm pe un moment punctul de vedere al opoziției maghiare, deci să credem și noi în „pronosticurile” contelui Tisza. Pe ce fond brodează opoziția maghiară firul protestelor față de discursul primului ministru? Il găsim în cea propoziție

## Războiul și educația.

Năpraznicul războiu mondial a înlăntuit popoarele culte a bătrânei Europe. Toate forțele ce cuprind energia omenească s'au angajat la această violență sguuire. Intellectul, ca și fizicul omenesc și-au pus la contribuție tot stocul de puteri, cari în vremuri de pacinică muncă colaborau la îmbunătățirea neamului uman. Tehnică, medicină, strategie, speculație și școală se manifestă ca factori cardinali la isbânda finală. Dacă civilizația accentuiază umanitatea și veșnica pace în vremuri de recreare, apoi tot atât de răsunătoare se arată în ura de rase, cât și în conflictul de interese. Educația masselor către un singur ideal: pacea eternă între popoare pare a se apropia numai după consumarea energiilor. Christos cu iubirea deaproapelui e expidentul ultim în lipsa altei posibilități.

Invențiile pe terenul tehnicei, medicinei, strategiei și chimiei își văd efectele dezastroase la cari au ajuns. Individualitățile cu talent privesc cu sfâșierea inimei lor durerea care a provocat-o fătul științei lor unilaterale. O intelectualitate rece, absorbită de teorii își desfășoară activitatea latentă în laboratorul său izolat cu tendința de-a aduce omenimei un aparat mai perfect.

Dar inima, sentimentul de iubire, moralita-

tea sunt teorii, cari sunt bune pentru teoreticianii de profesie. N'are ce căuta pe asemenea tărâmurile o astfel de rațiune filosofică. Sistemele de cultură, de educație de până acum au stat într'o izolare — într'o indiferență, s'au într'o conștientă separare de a se emancipa total ca sistem aparte, din cellalt sistem, din care s'a derivat.

Ca ram singuratic n'a ținut seamă de un echilibru, care trebuie să existe între sine și tovarășul de care s'a despărțit. Această tendință a scos la suprafață și o educație într'un anume sens: **ascuțirea minții în detrimentul inimei**, care a devenit orfană pe urma arderei intelectului în desvoltarea sa.

Pe acest temeiu necomplet s'au zidit sistemele de educație din Europa. Țări cu bogății enorme, cu organizații naționale excelente s'au pus cu toată silința posibilă în serviciul educației poporului. Unele state au crescut industria, comerțul mondial, altele patriotismul orgolios, intoleranța religioasă, laicizarea bisericii, desconsiderarea religiei ca un cult extern, plin de superstiții.

Inspăimântătoare rezultate!

Săbii cu tăieșe de toate dimensiunile. Toată pedagogia celebrilor pedagogi cu dictonul lor firesc: „**îndărăpt la natură**”, cu caracterul lor uman, cu tendința lor religioasă-morală a dat faliment în fața urei popoarelor.

Un propovăduitor ca Pestalozzi, blând dascăl elvețian își are numai o importanță unilaterală: **ca iscusit metodician**. Unde vei găsi în sistemele actuale o licărire de blândețe, un apostolat până la sărăcie? O idilică credință în îndreptarea poporului prin o educație mai bună. Timpurile lui Rousseau, când și-a scris opul său: Emil, sunt tocmai analoage cu vremurile de azi.

Școala actuală pare a fi cea mai bună în comparație cu trecutul. Ce îndreptățește această credință? Interiorul, cât și exteriorul ei costisitor? Sau aranjamentul intern atât de modern? Cine e aderentul aparențelor se va uimi de progresul rapid! Totul are înfățișarea unui praznic. Cugetătorul, pedagogul nepretențios, educatorul sincer, desbrăcat de superficialitate va zimbi în fața acestei îndrăsneli de educație. Sufletul intern sobru, viața educației nu se sălășluiește numai prin o prefacere de ordin extern, ci prin apostolie vie, conformă spiritului genuin al neamului.

Referindu-mă la școala primară confesională voi crede, că sufletul acesta a supraviețuit totdeauna cu aspectul unui exilat într'o pustietate nisipoasă, sau într'o regiune polară unde urmează peirea sau pipernicirea lui. Școala noastră primară, cu duhul ei sănătos, cu tradițiunea creștinească și democratică, tolerantă,

în care ea exprimă nădejdea sigură că politica de compromisuri cu naționalitățile a contelui Tisza trebuie să ia sfârșit, căci așa impun jertfele sângelui maghiar. De ce opoziția maghiară trece cu vederea peste celelalte nenumărate jertfe de sânge, românești, ale altor naționalități, și de ce nu vrea să-și însușiască un simț de justeță față de naționalități îndreptățite la recompensă? Dacă opoziția cere recompensă pentru jertfele ungurești, de ce să fie excluse na-

ționalitățile dela recompensa jertfelor lor? Așadar, nu se pot desface pronosticuri din discursul contelui Tisza, cum pretinde opoziția maghiară, pe de altă parte manifestațiile șoviniste ale acesteia împiedecă orice apropiere dintre naționalități, iar fără apropiere lipsește condiția primă pentru desăvârșirea consolidării interne a statului ungar. Am dorit totdeauna aceasta consolidare, dar când vor porni adevăratele inițiative pentru posibilitatea apropierii?

## Situația României.

D. I. Brătianu, despre politica internațională și situația României.

— Din Senatul român. —

Senatul român a terminat în ședința de Joi, în 10 (23) Decembrie, discuția adresei la mesajul tronului. Numeroșilor oratori, cari au ținut să critice atitudinea guvernului, le-a răspuns președintele consiliului de miniștri și ministru de război d. Ioan I. C. Brătianu, al cărui discurs a făcut o adâncă impresie asupra asistenței prin acea seamă și deplină încredere, pe care o inspiră o conștiință pe deplin pătrunsă de greutatea răspunderilor ce le poartă.

Dăm la acest loc în întregime, după notele stenografice, acest discurs al prim-ministrului român:

Dlor senatori, consecințe cu atitudinea, care ne-o cunoașteți, nu vă așteptați de sigur la o cuvântare lungă din partea mea astăzi.

Avem convingerea că acuzațiunile, cari s'au formulat în contra noastră, sunt pătimase și, prin urmare, nedrepte. Ele sunt rezumate, în ceea ce mă privește, în acuzațiunea de căpetenie, că vreau să fac act de autoritate personală sau — cum spiritualul orator, care se cobora dela această tribună — îmi închipuiesc că sunt sinteza și totul într-o situațiune ca cea de azi.

Se poate să nu fim nici unul din noi, sau ca să fie numai unul din cabinet, la nivelul necesar, ca în ochii oratorului precedent să apară că „personalitate”.

Aceasta se poate. Dar ca să vă închipuieți că la 1915 este un demont în capul guvernului român, cred că este o exagerațiune, pe care nici unul din dvoastre nu o puteți crede; căci ar fi într'adevăr act de demență ca în asemenea împrejurări un om să aibă asemenea închipui. (Aplauze).

### Unitate de convingeri la guvern și la majoritate.

Nu, dlor, nu sunt capabil de asemenea închipui.

Dacă întrebuițez adesea persoana întâia singular vorbind de guvern, este pentru că, din fericire, pentru răspunderile pe cari le avem și

pentru țara pe care o servim, guvernul reprezintă o unitate de convingeri de acțiune completă, care permite șefului său să vorbească în numele tuturor, știind că exprimă voința tuturor. (Aplauze).

Aceasta e de sigur o condițiune însemnată, dar deasupra ei noi tragem puterea de a guvernă din credința că suntem în acordul cel mai deplin cu majoritatea parlamentului și că reprezentăm voința ei. (Aplauze).

Suntem emanațiunea acestei majorități regulat și sincer constituită!

D. N. Filipescu: Ca cele mai slabe guverne!

D. Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului și ministru de război: Preocupat de această necesitate, am avut prevederea ca înainte de sesiunea ordinară a parlamentului să mă asigur, prin contactul intim cu majoritatea pe care ne răzimăm și din a cărei solidaritate ne tragem rațiunea de a fi la guvern, să mă asigur de acordul deplin cu dânsa.

Deasemeni, când s'a numit comisiunea de răspuns la mesaj, am voit să constat în mod limpede și hotărît, că ea, ca reprezentantă a Senatului, înțelege să dea guvernului cea mai clară încredere și cel mai sincer concurs. Răspunsul ei a fost afirmativ.

Prin urmare, în mod logic și constituțional am căutat razim în convingerea că sunt reprezentantul sincer al majorității și ca atare am puterea indispensabilă în momentele de față.

### Increderea parlamentului.

De sigur că aceste constatări au nevoie de o confirmare oficială. Această confirmare oficială o va da votul dvoastre asupra răspunsului la mesaj care este, de sigur, clar, un răspuns explicând *increderea parlamentului în guvern*.

Dacă Senatul nu va da acest vot, fiți siguri că rațiunea noastră de a fi la guvern și puterea noastră de a lucra *nu mai există*.

modestă cu năzuințe sănătoase de-o plină regenerare a rămas totdeauna într-o evoluție firească. Extremitățile, cari provoacă conflicte n'au molipsit-o. Milioanele noastre de țărani, cari au absorbit spiritul sănătos, câmpenesc al vieții dela țară, au rămas tot țărani cu o învățatură mai modestă, dar mai adevărată.

O exagerare a firii lui prin sisteme complexe n'a prins. Năzuințe de înaintare totdeauna a avut, cu rezerva de a nu înoi prea repede, de-a nu lăpăda prea curând ce a apucat.

Conservatismul acesta cultural, a produs o liniște sufletească a masselor noastre populare, o calmitate cumpănită în încrucișarea curențelor variate. Învățătorii, pioneri ai acestei tradiții, observă și respectă caracterul acesta bimilenar al nostru.

Dumnezeu, biserica și neamul formează temelul cultural-național al educației țărănești ca a caracteristică fundamentală. Bătrânii noștri dascăli, ca și învățătorii noi, au continuat și cimentat cu prisosință această notă dominantă în învățământ. Sutele de învățători mobilizați distinși pe câmpul de luptă nu fac altceva, decât înalță, perpetuiază tradiția noastră culturală. Ingreunați acasă cu munca lentă și tăcută, împovărați cu marea sarcină de apărare a

țării nu pot decât a deschide școlii primare confesionale zorile unei epoci roditoare largi de cultură. Sutele de mii de flăcăi încinși cu spada vitejiei și cu credința în Dumnezeu arată speranța adâncă care curge ca un fluviu adânc în triumful culturii românești. Mângăierea ce o aduc slove iubitorilor lor fii și fete, moșnegi cu greul bătrâneții este dovada lămurită: *ridicarea țaranului către școală*.

În aspectul acesta de viitor școalele primare-confesionale își depun contribuția de muncă și acum la luminarea odraslelor orfane și părăsite. Afară bubuie tunul cu vujiet nebun, între pereții școlilor curge în ticăite încete lumina cărții. Copilașii fragezi își uită clipele plânse pe acasă. Își înfiripează jocurile în uitarea durerii. Toată merindea lor sufletească și-o desfac cu drag la zimbetul și auzul unui bătrân pensionist, sau al preotului care-i angajat să substituie pe învățătorul său.

Mesteșugul nu se uită, deși scăzut în intensitate, proporții, dar limitele, cadrul cu esența sa rămâne: scriu cestesc și-și numără degetele micii începători, Elevi mai răsăriți, aștern și vre-o mică epistolă iubitorului lor părinte dus la bătaie. Când lecțiile de această categorie se desfac în plină clasă, vei observa fete

De sigur, d-lor, nu pot cere și opozițiunii acest fel de concurs. Am rugat-o însă să amâne discuțiunea asupra situațiunii internaționale *pentru timpurile în cari și guvernul ar putea să facă expunerea acestei situațiuni*.

O parte din opozițiune a primit această propunere și, declinând răspunderile acțiunii — răspundere pe care de altfel noi recunoaștem că ne încumbă — a declarat că *amână o discuțiune de acest fel*. O altă parte a refuzat acest fel de concurs pe care l-am cerut și a dat naștere la discuțiunea asupra politicii externe pe care ați auzit-o.

Dar reprezentantul opozițiunii care a admis să amâne discuțiunea asupra situațiunii internaționale, a ridicat o altă chestiune, învinuind politica economică a guvernului.

D-lor, în această politică, ca și în toată acțiunea noastră, cuvintele cu cari am început își au înțelesul lor. *Este o solidaritate în acțiunea guvernului și înțelegem împreună să ducem răspunsurile cari sunt ale noastre ale tuturor*.

D-lor, că suntem în greutate economice lucrul este cert. Și dacă își poate cineva închipui că într-o situațiune internațională ca cea de astăzi, se poate ca un stat din Europa să nu sufere cel puțin pe cale economică consecințele, este de sigur o iluzie nepermisă. Guvernul a căutat însă, în limitele posibilității, prin intervențiunea lui să ușureze pe cât se poate, greutatea de cari suferă mulți și aproape toți.

Că se poate face încă mai mult decât ceea ce am făcut, se poate, și vom încerca prin toate mijloacele să desăvârșim și să ne completăm opera.

A învinui însă guvernul că exportul nu s'a făcut când Dardanelele și Dunărea, până ieri erau închise, mi se pare o învinuire foarte *nedreaptă*. Oricari ar fi fost măsurile luate, când căile noastre de apă sunt oprite, exportul țării nu se putea face.

Dar, se va zice: dar de ce ați prohibit exportul unor materii și pe urmă, cel puțin pe unele, le-ați lăsat libere să iasă? Pentru că au fost momente când am avut îndoială asupra cantităților cari erau în interiorul țării și pentru că pe deasupra oricărei dificultăți economice, am crezut că *trebuie să menținem un prisos de alimentație la dispoziția noastră*. Între două greșeli, preferam să facem pe aceea a unui *exces de prudență*, decât pe aceea care ne putea duce la *decepțiuni* mai grave.

Când am constatat că această măsură era inutilă, *am ridicat-o*. Dacă am lăsat unele materii, deși suficiente, totuși prohibite la export, am făcut-o pentru că alte materii de foarte mare importanță pentru noi sunt prohibite la export în țările lor de proveniență și nu le puteam obține decât pe cale de *compensațiune*.

D-lor, nu mă voiu întinde mai mult asupra acestui punct, pentru că chiar acela care l-a

blânde, cari se înduioșează la îngăimarea unei propoziții, care reflectează starea sufletească, a celor rămași pe acasă.

Ce momente pedagogice și educative sunt aceste! E patriotismul cinstit și cald al țaranului, moștenit din iubirea vetrei familiare. Cei duși de acasă își suspină suferințele prin câte un vers popular, sau print'o alegorie presărată cu glume, foarte condensată. Relațiile cu cartea se strâng, creionul și o carte poștală de tabără, sunt tot așa de necesare ca și oțetele morții. Masele se mișcă prin suferință spre limanul culturii mari și largi.

Școala viitoare, în lupta biruitoare cu întunerecul va avea caracterul școlii adevărate creiată prin isbânda de azi a luptătorilor desinteresati.

Lazar Chirilă.

ridicat, a declarat că va găsi altă ocaziune în care să-l aducă cu mai multe detalii, și atunci și noi cu mai multă precizie îi vom răspunde.

#### Furniturile în armată.

D-lor, un al doilea punct care a fost ridicat este privitor la *furniturile în armată*.

Un orator cu o neconsecvență caracteristică spiritelor „prime-sautiere”, pe de o parte ne învinuia că de ce am amânat unele furnituri din pricina prețurilor exagerate, când în asemenea moment nu trebuie să ne gândim la scumpetea lucrurilor, iar pe de altă parte, spunea că s'au făcut furnituri pe prețuri cari nu se cuveneau. Eu, într'adevăr, asupra acestei chestiuni am crezut că echiparea și armamentul armatei se prezintă astăzi în condițiuni *excepționale*, și în genere am căutat mai ales să-mi asigur *obiectele* fără să am preocuparea strictă a *economii* lor, cari ar fi fost în alte vremuri la locul ei.

S'a zis însă un cuvânt pe care nu-l pot lăsa fără protestare. S'a vorbit de chestiunea „*corectitudinii*” furniturilor. Nu, d-lor, faceți rău că în momentul de față ridicați asemenea suspiciuni. Ele se vor discuta atunci când anchetele se vor putea numi. Nu este însă venit momentul lor.

#### Politica internațională.

Viu acum, d-lor, la al treilea punct care a făcut obiectul de competență a discuțiunii la care am asistat, adică la *politica internațională*.

Am rugat să nu se facă această discuțiune, pentru că n'am crezut că este în interesul obștesc ca ea să aibă loc atunci *când guvernul nu poate să expue politica și acțiunea sa*.

Desigur că este o deosebire capitală între ceea ce face opozițiunea și datoria pe care o are guvernul.

Noi trebuie să constatăm cu sânge rece *realitățile*, pentru că acțiunea politică înseamnă „*prevedere și realizare*”. D-voastră vă mângâiați să manifestați simțăminte *necontrolate*, a căror răspundere nu va apare la fiecare moment. Astfel, incontestabil, discuțiunea între opozițiune și guvern se stabilește pe un teren foarte *nefavorabil*.

Au fost și pentru noi, liberali, vremuri când în opoziție ni se impunea o datorie cum este aceea care credeam că vi se impune astăzi d-voastre. La 1913, luni de zile ne-am impus o tăcere, pe care nu o intrerupeam decât pentru a da guvernului concursul de care avea nevoie, și după cum unii din cei mai autorizați membri ai guvernului de atunci, ni-l cerea.

S'a făcut o mare nedreptate când s'a invocat discursul meu dela 1913, ca un argument pentru atitudinea d-voastre de azi, pentru că discursul meu l-am pronunțat atunci când victoria definitivă stabilea soarta armelor, când conferința dela Londra dicta condițiunile păcii. (Aplauze prelungite).

Și tot așa de nedreaptă este și acuzațiunea adusă adineaori, pe cale de intrerupere, de d. Filipescu, care zicea: ați cerut guvern național. Am cerut guvern național când s'a declarat războiul, și vecinul dlui Filipescu (d. Take Ionescu) o știe, nu l-am voit mai înainte. Nu numai că nu am cerut guvern național, dar *am refuzat concursul care mi se promitea ca să viu la guvern, cu condițiunea impusă dinainte, de a declara războiul, oricari ar fi condițiunile în cari m'as fi aflat și orice mi-ar fi zis convingerea mea în acele condițiuni*. (Aplauze prelungite. Bravo)!

D. N. Filipescu: N'am priceput nimic.

D. Ion I. C. Brătianu, *președintele consiliului și ministru de război*: Nu face nimic. Fiindcă răspund la câteva învinuiri de ordin personal, cari mi s'au adus în față și la cari n'am răspuns sub formă de intrerupere.

Voiu răspunde și la afirmarea dlui Grădișteanu că nu m'a întâlnit la *Liga culturală*. Intre numele acelor cari s'au interesat de această Ligă, d. Grădișteanu, bizară lipsă de memorie, uită tocmai pe întemeietorul, pe creatorul, pe sufletul Ligei, pe *Grigore Brătianu*. Dacă și-ar fi amintit de dansul și dacă ar căuta în registrele dintâi ale Ligei culturale, va găsi poate numele meu.

Și față cu omisiunea dlui Grădișteanu, poate că e momentul de a spune și eu o amintire personală:

Murind *Grigore Brătianu*, au venit la mine amici de aceia cari hotărau atunci președințiile Ligei culturale, și mi-au propus să fiu președinte al acestei Ligei. Le-am declarat: „Primesc președinția Ligei, cu o condițiune: să ies pentru totdeauna din politica militantă a țării! (Aplauze), căci nu pot și nu concep ca să fac una și alta totdeauna, pentru că eu în Liga culturală vedeam un instrument de cultură și de unitate culturală, cu un caracter pe care de sigur, dacă l'au văzut mulți, nu au înțeles toți cum să-l aplice”.

D-lor, ziceam că cerusem să nu se discute *politică externă*. Adversarii noștri însă au discutat și au făcut astfel tabloul acțiunii guvernului și al situațiunii internaționale încât, în afară sau pe deasupra altor însușiri de artiști ale oratorilor cari m'au precedat, ei desigur, au probat că au îndeosebi o însușire mare de pictor.

Intr'adevăr, când un pictor reprezintă o priveliste, cu cât artistul este mai mare, cu atât tabloul reprezintă mai mult starea sufletească a omului care pictează, decât înfățișarea naturii pe care ar vrea să o reprezinte. Astfel, d-lor, văzând lumina vânăta și sinistru sub care se înfățișează acțiunea guvernului, am recunoscut mai mult patimile și amărăciunile sufletelor cari discutau, decât situațiunea și țara pe care au descris-o. (Aplauze).

#### Situațiunea României.

Nu, d-lor, situațiunea României nu este scăzută; nu, d-lor, nu facem parte dintr'un regat desconsiderat. Nici umilință, nici desconsiderare, din contră, respect și considerare din partea străinătății! (Aplauze).

A prezenta altfel situațiunea României este o greșală și un păcat. *Sunt, desigur, cruzi acei cari, cunoscând imposibilitatea de a răspunde, ridică asemenea acuzațiuni. Sunt ei sinceri și sunt ei drepti? O vom constata mai târziu, când ni se va deslega și ursa noastră. În orice caz, este o durere mare de a asculta câte am ascultat și de a nu putea răspunde. Credeți-mă că dacă ceva personal în sufletul meu poate să fie în asemenea împrejurări, acea parte personală suferă adânc constatând câte spuneți și la câte n'am dreptul să vă răspund*. (Aplauze).

D-lor, n'am dreptul să vă răspund și sufăr în momentul când constat aceasta, *dar de sigur că nu sunt acestea trudele cele mari pe cari le avem noi de pe această bancă, noi, pe cari ne credeți obosiți, sau pe cari nu ne credeți personalități la nivelul superiorității d-voastre*. (Ilaritate).

Nu, d-lor, *trudele, pe cari le avem, ar trebui să fie și grije d-voastre, și de aceea am crezut că nu este o cerere exagerată din partea noastră ca, cerând concursul majorității, să cer li-niște din partea opoziției*.

*În orice fel, nu este drept și nu se cuvine să luați în nume de rău atitudinea hotărâtă a majorității, încrederea ei liniștită, pentru că ea nu e impusă de un om s'au de colegii săi dela minister, ci de mîșinea ce o avem, precum în biserică, când preotul slujește, reculegerea și respectul se impune de slujba care o face, pentru că în cuvintele lui nu graiește voința unui om, ci credința unanimă a acelor cari-l înconjoară și nădejțile lor ale tuturor*. (Aplauze prelungite și îndelung repetate. Ovațiuni).

## PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie

:: :: săvârșită de eroii noștri. :: ::

## Kitchener face noi declarații despre războiu.

Interview cu consulul sârb Balugdgi. — Armata sârbă numără 250.000 oameni. — Ofensivă rusească cu 7 milioane oameni.

Zürich, 2 Ianuarie.

Correspondentul special din Atena al lui „*Journal de Geneve*” a avut un interview cu consulul sârb d. *Balugdgi* care are de soție o femeie din Geneva și pe care de altfel îl leagă de Geneva multe amintiri din viața lui de student. În consecință consulul a fost mai comunicativ și a destăinuit amintitului redactor multe lucruri intime.

D. *Balugdgi* cu mult înainte a legat o prietenie indisolubilă cu dinastia Carageorgevici. El a avut un rol însemnat și la asasinarea nefericitului rege Alexandru și a reginei Draga. Mai apoi i s'a încredințat funcțiunea de secretar și astfel a intrat în diplomatie.

— S'au întâmplat multe evenimente triste și neașteptate, — a spus consulului sârb. — În prezent decurge o nouă mare dramă la frontiera grecească. Cari sunt părțile mai importante ale acestei drame? Ce se întâmplă în realitate?

— Armata noastră s'a retras în Albania. Durazzo și încă câteva orașe litorale albaneze servesc ca centre pentru aprovizionarea cu alimente și echipament. Avem artileria de munte intactă, dar am pierdut întreaga artileria grea. Iată deci că puțin lipsește pentru ca iarăș să reinviem.

— Populația Serbiei invadată acum suferă într'un mod eroic și patriotic. Dușmanii noștri sunt cruzi, Bulgarii sunt răsbunători. Am cunoștința unor fapte îngrozitoare.

— Armata noastră își are forța încă intactă. *După ce ne vom concentra toți soldații, vom avea o armată de 250.000 oameni*. Eu sunt optimist. În curând dușmanul își va retrage o foarte considerabilă parte din forțele sale balcanice pentru a le trimite în contra Egiptului. *Atunci noi vom intra în propria noastră țară pe care o pierduserăm*. Dușmanii noștri sunt îngrijorați. Vei vedea, că, în noul an se vor întâmpla mari evenimente.

— Vederile mele optimiste se bazează exclusiv pe increderea ce-o am. Impătrita înțelegere este solidară, divergențe de păreri nu există (?) în sinul ei. Nu credem de loc că prietenii noștri ar avea intențiunea să ne părăsească în marea noastră primejdie în care am ajuns. *Englezii și Francezii nu vor abandona (părăsi) ofensiva în Balcani. În această privință am primit asigurări dela însuș lordul Kitchener, cu prilejul petrecerii sale aici în Atena*.

— *Eu am spus totdeauna — mi-a declarat Kitchener, — că acest războiu nu se va termina înainte de cel puțin trei ani. Și am mai spus și aceea, că cei dintâi doi ani va trebui să-i folosim numai pentru a ne face pregătirile, iar în anul din urmă vom învinge!*

— Kitchener mi-a vorbit și despre armata rusească. *În primăvara viitoare Rușii vor avea pe frontul oriental o armată de 7 milioane oameni*.

*Aveți răbdare încă 1—2 luni și vă veți convinge că lordul Kitchener a spus adevăr.*

D. *Balugdgi* a terminat spunând, că Sârbii au ferma convingere, că în sfârșit Grecii vor reveni la convingerea că umblă în căi greșite, prin faptul că nu respectă tratatul de alianță ce-l au cu Sârbii, „*aliații*” lor, pe cari i-au părăsit.

Regele *Constantin* va trebui să se pună în fruntea armatei sale și să libereze Serbia ocupată.

„*Starea actuală e numai o stare provizorie, o națiune neputând să dispară de pe fața pământului!*”

# Țarul Rusiei promite concesiuni României.

Misiunea dlui Șebeco. — Scopul ofensivel rusești în Bucovina. — Rușii proiectează un atac prin Ardeal împotriva Serbiei? — Rusia e dispusă să facă sacrificii teritoriale României. — Bulgaria și politica României. — Presa română despre situația războiului.

Arad, 4 Ianuarie.

Misiunea diplomatului rus d. Șebeco la București continuă a preocupa presa puterilor centrale. Această presă recunoaște ce-i drept importanța diplomatului rus, dar pretinde a ști, în baza informațiilor ce dețin din București, că aceasta misiune a eșuat.

Mai nou un diplomat german din Berlin, care pretinde a fi un bun cunoscător al referințelor din România, a făcut declarații unui ziarist german spunând între altele că „după ce misiunea lui Șebeco la București a eșuat, iar o debarcare de trupe rusești în Bulgaria nu e posibilă din cauza câmpului de mine așezate dealungul întregii coaste bulgare, apoi, mai adăogând insuficiența trupelor dela Salonic ale Înțelegerii față de atacul trupelor puterilor centrale aliate cu trupele bulgare și trucești, iar pentru respingerea acestui atac un ajutor efectiv al Rușilor pentru trupele din Salonic fiind de o foarte mare necesitate, — natural, Rușii vor face a încercare să treacă prin Bucovina și, astfel, prin Ardeal să meargă împotriva Serbiei, cu scopul vădit de a atrage trupele puterilor centrale și ale Bulgariei, concentrate în contra Salonului.

In săptămâna trecută, de pildă, Rușii au depus mari sforțări pentru a rupe frontul flancului sudic al forțelor austro-ungare.

Dar ofensiva rusească din Bucovina mai urmărește și un alt scop: paralizarea României și împiedecarea unei atașări a României către puterile centrale. Fiindcă este notorie declarația dlui I. Brătianu, prim ministru și ministru de războiu român, că intrarea în acțiune a României se va face în stadiul din urmă al războiului, când o hotărâre a mersului războiului este incontestabilă.”

Vorbind despre marile pregătiri rusești în Basarabia, ziarele budapestane primesc știri cari spun că guvernul rus a redeschis portul Reni pentru traficul de persoane. În urma unei înțelegeri cu guvernul român, vaporul rus „Kaserinov” va face de trei ori pe săptămână curse între Galați și Reni.

Transportul de trupe pe linia ferată Odesa—Ungheni continuă cu febrilitate.

Ziarelor bucureștene li se anunță din Stockholm, că după reîntoarcerea sa la Tzarskole Selo, țarul Nicolae al Rusiei a primit în audiență pe ministrul României la Petrograd, d. Diamandy, căruia i-a spus că Rusia e dispusă să facă sacrificii teritoriale, dacă România ar permite trecerea trupelor rusești prin Dobrogea contra Bulgariei.

Ziarul bulgar „Kambana” din Sofia, ocupându-se de politica de neutralitate a României, face următoarele reflecțiuni:

— Guvernul român tot mai așteaptă momente favorabile; el își amână mereu mo-

mentul de a lua o deciziune pentru o dată nehotărâtă.

După fiecare moment mai important din războiul european, România declară că va aștepta să vadă rezultatele din acțiunea începută. Așa a fost înainte de luptele din Galizia, înainte de ofensiva în Polonia, înainte de acțiunea dela Dardanele, înainte de intrarea în acțiune a Italiei.

Acum România așteaptă să vadă care are să fie rezultatul acțiunii dela Salonic, după ce tremurând a privit la prăbușirea Serbiei.

Guvernul român tratează și cu Rusia și cu puterile centrale.

Regele României, acum în urmă, a primit în audiență pe Șebeco, trimis special din Petrograd.”

Pressa din România face următoarea apreciere a situației războiului:

— Pe frontul din Franța și Flandra, lupte vii de artilerie, de granate și exploziuni de mine. Un monitor englez a bombardat coasta belgiană în dreptul localității Westendbad. Atacuri franceze crâncene continuă pe Hirzstein, înălțime situată la nord-est de Wathweiler.

Pe frontul din Rusia, ciocniri între parturile de recunoaștere pe Berezina, la nord-est de Czartorisk și lângă Berestiany. Pe restul frontului slabă activitate de artilerie. În sectorul basarabean, violente atacuri austro-ungare, pe cari un comunicat rus le consideră demonstrațiuni, cu menirea de-a masca o acțiune care se pregătește pe un alt punct al frontului.

Pe frontul austro-italian, artileria italiană a fost mai activă în sectorul Tirolului, la est de valea Flici și la sud de Roveretto. Artileria austro-ungară a fost mai activă în valea Giudicaria.

Pe frontul din Balcani nimic nou, afară de debarcarea de trupe anglo-franceze la Cavalla, împotriva căreia guvernul grec a protestat.

## AVIZ.

Aducem la cunoștința abonaților noștri că „Calendarul partidului național” pe 1916 e complet epulzat și nu se mai poate retipări. Sumele ce vor sosi de azi încolo pentru calendar, se vor socoti în abonament sau se vor retrimite.

Administrația ziarului  
„ROMÂNUL”.

## Orfelinatul nostru.

Orfanul Ioan Rugu și fratele lui, din satul meu, rămași minori de tatăl lor, au fost luați de slujbașii statului și duși în centrul comitatului, iar de aici strămutați în comunele de pe pustele ungurești. Mărișori acum își caută documentele de naștere cu mărturisirea că ei acum sunt calvini.

Ion Rugu și fratele său astăzi nu mai sunt Români, că luându-li-se credința lor, li se ia și limba. Câți vor fi de acești numai bunul Dumnezeu știe.

Din acest prilej mă gândesc la orfanii cari, după terminarea războiului, vor rămănea cu miile la discreția slujbașilor statului. Pierderile neamului în urma celor căzuți în sângeroasele lupte negreșit mari vor fi, dar lăsați pradă orfanii noștri, pierderile vor fi potențate, ireparabile în timp apropiat.

Ne ridicăm c'un elan de însuflețire pentru lucruri de interes secundar, dar interese vitale ale neamului nostru ne lasă nemișcați. Păcatul acesta a lăsat infructuoase ideile și planurile cele mai sublime, iar timpurile ne-au aflat nepregătiți aproape incapabili acum când comorile mari ale neamului sunt periclitate.

Ce vom face cu orfanii eroilor noștri?! — Îndrăznesc să pun întrebarea. Eu n'am cunoștință de vr'un asil mai mare, în care să fie dată puțința ca acești vlăstari ai neamului nostru să fie crescuți în legea și limba părinților lor. Dacă noi, durere, nu avem asemenea instituție, oare nu e sosită vremea ca un popor aproape de patru milioane să-și facă fără amânare un asemenea asil sau orfelinat, loc de scăpare pentru sufletele nevinovate ale fiilor noștri?!

A sosit vremea! Făcut începutul de oamnenii noștri luminați, noi preoții și dascălii gata suntem să pornim la drum: să adunăm coroanele de fiecare suflet, să mai punem și ale noastre, să aducem toată jertfa pentru odraslele eroilor noștri, cu un cuvânt să ne facem datoria, precum și-au făcut-o părinții lor.

E sosit timpul pentru un orfelinat al neamului românesc din această țară.

Silințele nastre nu sunt pornite din ura contra poporului maghiar și din antipatie

pentru limba maghiară, dar iubim mai mult pe al nostru și ni-e mai dragă limba noastră dulce și armonioasă.

Luată dar inițiativa de către oamenii no-

ștri de greutate, noi gata suntem să ne punem în serviciul mare al neamului nostru.

Mândruloc, Ianuarie 1916.

Iancu Stefanuțiu,  
preot.

## La Salonic se așteaptă atacul puterilor centrale.

Fortificațiile dela Salonic. — Soldații sârbi refugiați pe teritor grecesc nu vor mai fi desarmați. — Armata expediționară fortificată la Salonic. — „Salonicul inexpugnabil”. — Lucrările de fortificare terminate. — Trupe turcești la granița grecească. — Statul major sârbesc în Salonic. — Deținerea primconsulului norvegian. — Ministrul francez la Skuludis. — Înțelegerea anechează Salonicul. — Amănunte despre deținerea consulilor. — Deținerea continuă. — Actele consulilor deținuți în mâinile Înțelegerii. — Deținuții au fost transportați la Mudros. — Declarațiile primului ministru bulgar în Sobranie. — Lipsa de pâine în Grecia. — Englezii pun stăpânire pe Achilleon. — Neînțelegeri în sinul cabinetului grec. — Convocarea camerii grecești.

Arad, 4 Ianuarie.

Salonicul — după cum anunță corespondenții de războiu — a fost prefăcut într-o adevărată tabără militară. Se crede că în Salonic ar fi concentrați până acum 90 mii Francezi, 60 mii Englezi și 40 mii soldați coloniali adevărați în total aliații ar avea la Salonic 190 mii soldați. Se firmă că din 20 Decembrie n'au mai fost debarcate trupe la Salonic.

Pozițiunile fortificate încep numai în afară de oraș și se întind până la gara *Salmanli*, o distanță de 14 kilometri, unde se găsește statul major. *Pozițiunile principale ale Anglo-Francezilor sunt la Karasuli*, de unde se întinde aripa stângă până la *Külküs*, iar de acolo luând direcția spre est până la lanțul de înălțimi *Ohana*. Incepând dela *Karasuli* pozițiunile se înșiră dealungul căii ferate strategice. La împreunarea acesteia cu calea ferată principală, la *Kilindir*, se găsesc trupe franceze și engleze. *Pozițiunile construite dealungul căii ferate sunt foarte tari*, iar tabăra e așa de ascunsă încât nu se poate vedea din nici o parte. Aliații au început construirea celei a doua căii ferate, dela *Salmanli* până la *Dantli* iar de aci spre est către *Guseina*.

Salonicul în urma concentrării celor aproape 200 mii oameni, are un câștig enorm, mai ales negustorii, proprietarii de oteluri și de cafenele fac avere. Poporația trăiește însă într-o permanentă teamă, că orașul va deveni teatru de luptă, iar în caz de retragere trupele Înțelegerii vor distruge orașul. Stăpânii orașului sunt mai cu seamă Englezii, excelent echipați. *În oraș se găsesc și trupe sârbești*, a căror reorganizare e în curs.

Supușii austro-ungari și germani au părăsit orașul.

Guvernul grec a trimis la Salonic o companie de geniu și jandarmeria cretană, spre a menține ordinea publică.

Impresia în cercurile politice din România este că în cel mai târziu zece zile, situația se va clarifica.

Chestiunea desarmării unui detașament de trupe sârbești — circa 1000 de oameni, — de către autoritățile grecești dela *Florina*, s'a rezolvit. În urma proiectului ministrului plenipotențiar al Angliei la Atena, sir *Elliot*, guvernul a ordonat prefectului din *Florina* de a restitui soldaților sârbi puștile și de a le înlesni călătoria până la Salonic spre a se uni cu trupele anglo-franceze.

Totodată s'a mai dat ordin autorităților dela frontieră de a nu mai desarma pe solda-

ții sârbi cari s'ar refugia pe teritoriul lăsat de guvernul grec ca zonă neutră.

*Le Temps* scrie că armata expediționară a construit fortificații și pozițiuni pentru artileria grea așa de tari încât poate aștepta în liniște atacul dușmanului și mai cu seamă că flota debarcă mereu noi trupe auxiliare, alimente și material de războiu. Germanii în tot cazul au interesul să alunge trupele Înțelegerii din Salonic, cari sunt un pericol pentru Turcia.

*Agence Telegraphique Anglaise*, înființată de curând în București anunță că generalul *Castelnau* după audiența care a avut-o la regele *Constantin* a făcut corespondentului din Atena al lui *Daily Telegraph* următoarea declarație:

— *Noi am construit în Salonic fortificații inexpugnabile. Mă tem însă că dușmanii nu ne vor ataca. Ar fi pagubă să nu o facă aceasta, deoarece, am făcut toate pregătirile, pentru o caldă întâmpinare.*

*Trupele Înțelegerii au terminat lucrările de fortificare a pozițiunilor din Macedonia, precum și a împrejurimii Salonicului.*

Ziarul „*Makedonia*” află că în regiunea dintre *Doiran* și *Ohrida*, dealungul frontierei grecești se află și trupe turcești, în așteptarea ofensivei contra anglo-francezilor.

*Agenția Havas* anunță din Atena: Statul major sârb a plecat la Salonic pentru ca să se înțeleagă cu comandanții Înțelegerii, cum s'ar putea mai bine întrebuința armata sârbească. În Salonic continuă deținerea supușilor statelor dușmane. Înțelegerea a hotărât să curețe orașul de elementele suspecte.

*Agenția Wolff* anunță din Atena: La ordinul generalului *Sarrail* a fost deținut primconsulul Norvegiei la Salonic, *Seefelder*.

*Agence Athènes* anunță: **Primul ministru Skuludis l'a primit pe ministrul plenipotențiar francez, Gouilleman, care l-a comunicat că împătrita înțelegere, deoarece a procedat la deținerea consulilor puterilor centrale numai, când aviatorii germani atacaseră Salonicul, nu se simte obligată ca să dea libertatea consulilor și accentuiază, că nu înțelegerea a violat suveranitatea Greciei.**

**Pare că și din partea Greciei se consideră ca încheiată aceasta afacere.**

Deținerea consulilor din Salonic a urmat — după știrile mai recente din Atena — la inițiativa generalului *Castelnau*, care într-o conferință mai lungă cu generalul *Sarrail* a arătat, să situația trupelor Înțelegerii în Salonic e gravă, iar din cauza prezenței consulilor statelor dușmane nu se pot lua măsurile de pregătire militare necesare. *Sarrail* a luat asupra sa în această conferință sarcina, ca să-i îndepărteze pe consulii dușmani din oraș.

Generalul *Sarrail* a declarat că Înțelegerea anechează provizor Salonicul și astfel reprezentanții diplomați ai puterilor dușmane au

fost provocați să părăsească neamănat orașul.

Consulul austro-ungar a răspuns la această declarație, în numele reprezentanților diplomați aliați, că o astfel de declarație pot accepta numai din partea guvernului grec și câtă vreme acesta nu-i va provoca să se depărteze, ei vor rămâne la locul lor.

În urma acestui răspuns a urmat deținerea consulilor la ordinul generalului *Sarrail*.

„*Secolo*” publică noi amănunte despre deținerea consulilor puterilor centrale:

La fiecare din cele 4 vile, în care erau consulatele, s'a dus câte un detașament de soldați cu un ofițer în frunte, cari intrând în edificii au provocat pe toți, cari i-a găsit acolo, să-i urmeze.

— În baza cărui drept doriți să ne constrângeți ca să vă urmăm — a întrebat consulul austro-ungar *Kviatkovska*.

— În baza dreptului care mi l'a dat generalul nostru, a răspuns ofițerul francez. Ne găsim pe teritor de războiu și am ordin să vă dețin, ca pe un dușman, care petrece pe teritor de războiu.

Aceasta a fost instrucția care a dat-o generalul *Sarrail* ofițerilor în înțelegere cu generalul englez *Mahon*.

Consulul austro-ungar, precum și cel german, *Walther* și cel turcesc *Kemal Bey* au fost constrânși să se supună. Consulul bulgar din întâmplare nu se afla în acel timp în vila consulatului bulgar. În locul lui a fost deținut primul secretar al ministerului de externe bulgar. Mai târziu a fost găsit și deținut și consulul bulgar. Dar nu numai consulii ci și toate persoanele, cari s'au găsit în acel timp la consulate au fost deținute.

Comandamentul forțelor Înțelegerii concentrate în Salonic a continuat deținerile. Au mai fost deținuți numeroși supuși austro-ungari și germani, printre cari și al doilea director al băncii *Banque de Salonique* și corespondentul lui „*Neue Freie Presse*”.

*Corriere della Sera* i se anunță din Salonic: Consulatele puterilor centrale sunt păzite de soldații Înțelegerii. Consulatul austro-ungar e încunjurat de soldați din *Algir* și *Zuavi*. Ieri s'a început percheziția arhivei consulatelor.

Știrile sosite din Atena spun că consulii și funcționarii deținuți ai consulatelor au fost transportați la *Mudros*, pe bordul vasului francez *Patrié*.

(*Mudros* e orașul principal cu port al insulei *Lemnos* din Marea Egeică.)

*Agenția telegrafică bulgară* anunță că primul ministru *Radoslavov* a făcut în Sobranie următoarea declarație privitor la deținerea consulilor din Salonic:

— *Împotriva samavolniciei am protestat și noi și am pretins ca Grecia să se tolosească de dreptul ei suveran, deoarece consulii noștri n'au fost acreditați la Englezi și Francezi, ci la guvernul Greciei. Englezii și Francezii s'au trezit numai acum că se găsesc în războiu cu voi.*

— Se telegrafiază din *Pireu*: Ieri s'au terminat toate depozitele de cereale și făină. Dacă până diseară nu sosește vre-un vapor cu cereale, din cele confiscate de flota engleză și reținute la *Malta*, de Mâne populația este expusă să sufere de foame.

La *Pireu*, au avut loc manifestații zgomotoase. Mii de muncitori s'au adunat în fața primăriei, cerând să li se dea pâine.

Guvernul a intervenit pe lângă reprezentanții *Quadruplei* spre a se elibera vapoarele cu cereale confiscate la *Malta*.

Se anunță din Atena: **Anglia a comunicat guvernului grec, că a instalat în vila Achilleon de pe insula *Corfu*, care e proprietatea împăratului german *Wilhelm*, un spital pentru soldații răniți sârbi.**

*Corriere della Sera* scrie că în sinul guvernului grec s'au ivit grave neînțelegeri. *Skuludis* dorește să-și dea dimisia din cauza etății sale înaintate și probabil că iarăși va veni un cabinet *Gumaris*. Cu această rezolvire a crizei nu s'ar

impdca însă Rhallis, care nu voeste ca singur voința lui Gunaris să se valideze în politica guvernului.

Agentia Havas anunță din Atena: Ziarele grecești scriu că se urgitează convocarea camerei, care probabil va fi convocată pe 17 Ianuarie. Ziarele grecești mai anunță că în scurtă vreme se va proclama, probabil în întreaga Grecia starea de asediu.

## Cuvinte de mângâiere și îmbărbătare.

**P. S. episcopul Dr. Elle Miron Cristea al Caransebeșului adresează de sărbătorile Nașterii Domnului următoarele cuvinte părintești de îmbărbătare și mângâiere către ostașii români, fii credincioși ai eparhiei gr. or. române a Caransebeșului, cari luptă pentru tron și patrie pe toate câmpurile de războiu, sau zac răniți și bolnavi prin spitalele țârilor:**

Din unele scrisori duioase, pe cari le-am primit dela fiii credincioși ai bisericii noastre de pe câmpul de luptă, văd că voi și acolo vă gândiți la cuvintele și îndrumările părinților voștri sufletești și cetiți, de câteori vă îngăduie timpul, cărțile cele de rugăciuni, pe cari le-am compus și tipărit anume pentru voi, și mai cereți încă și alte cărți și sfaturi creștinești.

M'am bucurat nespun de mult, iubitorilor, văzând această mare și înflăcărată dorință a voastră după cărți scrise în graiul mamei noastre, în dulcea noastră limbă românească. Și — cum voi, fiii mei sufletești, vă gândiți la mine — așa și eu — părintele vostru — mă gândesc la voi și mă rog pentru voi. Implinesc deci și acum o dorință a inimii voastre, când mă îndrept din nou către voi, trimițându-vă în chip de mângâiere pentru sfințele sărbători ale Crăciunului, pe cari le petreceți încă tot departe de iubiiții voștri de acasă, roua răcoritoare și întăritoare de suflete a acestor cuvinte din sfânta Scriptură: „Nădejdea — ca o anghiră — o avem a sufletului, tare și nemutată”.

Mulți aseamnă *vlața omului* din această lume, numită și „vale a plângerilor”, cu călătoria unei corăbii pe apele mării.

Corabia — plutind pe întinsele ape — ajunge adeseori la mijlocul mării, de unde — privind în cele mai îndepărtate zări ale seninului albastru — nu mai vezi decât cerul și apă. Atunci — deși legănat de talazurile line ale mării fără de margini — un fior te cuprinde. Iar — când se pornește furtuna, când valurile înfuriate de puterea uriașelor vânturi, aruncă corabia ca pe o frunză, din o parte într-alta — fiorul de mai înainte devine groază, spaimă și îngrijorare. Gândul ți se ridică la Dumnezeu cel de sus. În El îți pui toată *nădejdea* de-a mai vedea *uscatul*, ca liman de mântuire. Atunci marinarii slobod ancora sau anghira legată cu lanțurile ei puternice de corabie. Ea se înșepenește în fundul mării, scutind astfel corabia de furia valurilor și a furtunii fără zăgaz. Groaza, ce ne-a fost cuprins, scade și crește tot mai mult speranța mântuirii, care „ca o anghiră tare și nemutată” liniștește spaima din sufletul nostru.

Așa-i și în viața de toate zilele a oamenilor. Nădejdea e ca o anghiră dela corabie.

Fără o rază de nădejde întăritoare omul n'ar putea să trăiască nici în împrejurări mai ușoare, decum în zilele noastre, în vremea cumplită de acum! Unde-ș va putea găsi sufletul azi atât de sbuciumat al omenimii un razim și o mângâiere, dacă bunul Dumnezeu nu i-ar fi dat anghira cea tare și nemutată a *nădejzii de mai bine*?

Oricât ar fi de mari greutățile, ce le întâmpinăm, oricât ar fi de primejdioase necazurile, de cari zilnic dați, oricât ar semăna uneori cu iadul puterile dușmane, ce vor să vă nimicească: — dacă veți avea *speranța* în sufletele voastre — le veți învinge toate mai ușor, căci — după zisa Psalmistului: „Dzeu este scăparea și puterea, ajutor întru necazurile cele ce ne-au allat pe noi toate.” (45. I.)

Nădejdea, că va da Dumnezeu și zile mai bune, vă ușurează gândurile. Până n'a pierdut omul nădejdea, este bine. Deci grijiți cu cea mai mare băgare de seamă, ca nici în vijeliile cele mai înverșunate, nici în primejdiile cele mai mari, nici în nenorocirile nenumărate ale războiului, să nu slăbească nicicum în sufletul vostru *nădejdea*, să nu se clatine acest *razim*, să nu se înfrângă această *anghiră tare și nemutată a vieții voastre!*

Omul fără speranță e ca pomul fără frunze. Un învățat bărbat spune, că „Nădejdea e ca albina, care suge miere din fiecare lucru și cu ea nutrește inima omului; nădejdea e ca vântul, care uscă lacrimile din ochi; e ca steaua conducătoare pe căile vieții și ca raza de lumină în întunerecul necazurilor”. (Coutelle). Așa și este! În orice pericol te-ai afla și orice gânduri grele te-ar cuprinde, speranța — ca un vis frumos — se ivește în sufletul tău și te face să nădăduiești a scăpa din ele.

Ba mai mult! Nădejdea e singura comoară, care — în sufletul cu credință — se *sporește* chiar în zile de primejdie; și cu cât ai speranță mai mare, cu atât îți pare și mântuirea mai aproape.

Dară nădejdea sau speranța se ivește cu deplină tărie numai în sufletul acelora, cari *cred* în Dumnezeu și în ajutorul lui. Deci — iubitorilor fii — cultivați *credința creștinească*, despre care *Clemente Alexandrineanul* zice, că-i „*asa de lipsă pentru cel ce trăiește în lume, ca și aerul*” (în Prophet. Habac.)

Deci *nădăduiți cu credința* tare spre Dumnezeu dreptății, „care va răsplăti fieștecul după faptele lui” (P. Romani II, 6), — va duce la biruință strălucită pe cei buni și drepti, iar pe cei ce au arat nedreptatea și au semănat fărădelegea — după cum spune prorocul David — „*și va face să piară de suflarea lui*”. (Psalm IV—8).

Din contră „*nădejdea celor necredincioși*” — zice înțeleptul Solomon — *e ca pulberea, pe care o spulberă vântul... e ca fumul, pe care îl împrăștie vântul*” (V—15).

Nădăduiți și în bunătatea și milostivirea Preaînălțatului nostru împărat și rege, a sfințicilor lui luminați și a tuturor conducătorilor voștri, cari la timpul său nu vor trece cu vederea *eroismul vostru fără păreche, jertlele voastre cele crunte de pe culmile Carpaților, de sub zidurile înfocate ale Ivangorodului, dela Mitrovița, de prin înțiorătoarele prețipisuri dela Doberdo, dela Isonzo, unde ați pus lumea în uimire, din Bucovina și din multe locuri, pe cari le va însira istoria; ci vor cânta prilej potrivit spre a răsplăti după dreptate cu măsură binevoitoare aceste jertle mari.*

Și — dacă mulți dintre cei ce au plecat la războiu nu se vor mai învrednici să guste în lumea aceasta din dulceața răsplătirii — să fiți mângâiați, că Dumnezeu face loc în latimea dreptilor și în locul fericii vecinice tuturor eroilor. Iar de rezultatul cel bun al luptelor voastre se vor bucura și de dulceața răsplătirii se vor împărtăși copiii de copiii voștri și nepoți de nepoți ai lor.

Sau — dacă unii dintre voi ar pătimi greu prin cele spitale îndepărtate și în lipsa preoților noștri nu ar găsi alinare suferințelor grele — să se mângâie în fiecare zi și în fiecare ceas, aducându-și aminte de suferințele dreptului Iov și de frumoasele lui cuvinte: „*Fericit este omul, pe care-l ceartă Domnul și dojenirea Celui Atotțiitor nu o lapdă. Că el răneste și vindecă, bate și mâinele lui tămăduiesc*” (Iov. V. 17—18). Săpați pe lespedea inimii voastre aceste cuvinte dumnezeiești și nu uitați, că „*la Dumnezeu nici un cuvânt nu este cu neputință*”. (Luca I. 37), „*căci ceriul și pământul vor trece, dar cuvintele Domnului nu vor trece*”. (Marcu XIII, 31.)

Deci — ori sunteți în ploaia de gloanțe, ori stați adăpostii prin tranșee, ori este ținut trupul vostru de patul durerii în vre-un spital, — înălțați cugetele voastre către Dumnezeu cel atotputernic, cerând zi de zi în rugăciunile voastre învingere cât mai apropiată pentru armele glorioșului nostru Domnitor, că atunci *să se poată face pe pământ pace, și ca voi să vă puteți întoarce cu bine la vetrele voastre.*

Așteptați deci și voi cu credință și nădejde creștinească acolo, — pe unde vă aflați — vremea Nașterii lui Hristos, care va întări inima voastră și Vă va lua sub scutul său, „*Căci cei ce așteaptă pe Dumnezeu, se vor înoi în tăria lor și vor lua aripă ca vulturul; alerga-vor și nu vor osteni*...” (Isaia 40. 3.)

Rugăciuni pentru deplina biruință înălțăm și noi cu toții dela altarele sfințelor noastre biserici, căci arde și sufletul nostru de dorul de a vă vedea întorși încărcăți de glorie, ca să putem pleca genunchii noștri înaintea Tatălui ceresc spre rugăciune de mulțumită, căci El este izvorul milei și al bunătății și *implinitorul nădejdiilor noastre*. Lui se cuvinea cinstea, închinăciunea și mărirea: Tatălui și Fiului și sfântului Duh. Amin.

Dr. Elle Miron Cristea,  
episcop.

## Comunicate oficiale despre mersul războiului.

*Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:*

**Budapesta, 3 Ianuarie.** — Se comunică dela cartierul general:

**Pe frontul rus:** Pe linia basarabeană întreaga ziua de ieri s'au dat lupte desperate. Dușmanul a dezvoltat cele mai grozave eforturi să spargă șirele noastre dela Toporouț. Toate încercările însă le-au rămas zadarnice față cu voinicii noștri, cari s'au apărat cu vehemență. Prisonierii luați sunt 3 ofițeri și 850 soldați. La gara Siretulul, la Stripa de Jos, la Isvorul Cormin și la malul Stîrului am respins înaintări izolate rusești. Linia nord-estică a fost expusă focurilor dușmane.

**Pe frontul italian:** Nici un eveniment.

**Pe frontul sudestic:** La Moicovaț am respins coloane muntenegrine, cari au trecut la malul nordic al Tare. Situația Invariabilă.

**Berlin, 34 Ianuarie.** — Se comunică dela marele cartier general:

**Pe frontul oriental:** Pe diferitele sectoare, Rușii și-au țără dela Labasse-Bethune o mare explozie a noastră a reușit pe deplin. Un tranșeu și un drum comunicativ au fost complet îngropate. Dușmanul rămas în viață care a încercat să scape prin fugă a ajuns în focurile noastre încrucișate de infanterie și mitraliere. Deasemenea am luat la țintă tranșeele dușmane de pe toată linia. Pe celelalte sectoare nu sunt evenimente de importanță. La bombardarea din ziua de anul nou a catedralei Lutterbach din Alsacia, canoanele franceze au omorât o fată tânără care ieșea din biserică, a rănit o femeie și 3 copii.

**Pe frontul oriental:** Pe diferitele sectoare, Rușii și-au continuat aceleași atacuri nereușite ca și în ziua de ieri.

**Pe frontul din Balcani:** Evenimente de importanță nu sunt.

**Constantinopol, 2 Ianuarie.** — Se comunică dela cartierul general turc:

**Pe frontul dela Dardanele:** Luptele de artilerie și bombe de lângă Sedil-Bahr se continuă. Un crucișător și un monitor încă au luat parte la aceste lupte. Artileria noastră a răspuns cu vehemență și le-a forțat retragerea. Un monitor a bombardat timp de o oră întreagă pozițiile noastre dela mal, fără ca să reușească însă. La Besike am nimerit un torpilor, care s'a retras. Un hidroplan de-al nostru a aruncat 3 bombe deasupra pozițiilor dușmane dela Sedil-Bahr. Obuzierele noastre au bombardat cu succes stabilimentele dușmane de lângă Sedil-Bahr pustiind mai multe magazine. Alte evenimente nu sunt.

## Războiul european.

**Chemări în Anglia.**

**London.** — *Sunday Times* anunță, că în 1 Februarie vor fi chemate 4 alte grupuri dintre recruții lui Derby. Aceste grupuri cuprind bărbați în etate de 23—27 ani.

**Lupte aeriene în Alsacia.**

Luni, ce a urmat după Crăciun, la orele 3 după amiază s'au arătat deasupra Mülhausen-ului și Müllheimului o *escadră aeriană compusă din 5 aparate franceze*, cari fiind atăcate de artilerie din toate părțile, s'au retras în direcția spre apus, fără să fi aruncat bombe. Dintre aeroplanelor, cari s'au retras, la Müllhausen au fost văzute numai 3. Nu s'a putut afla până acum, *ce s'a întâmplat cu celelalte două.*

În ziua următoare, Marți, s'au arătat deasupra localității *St. Ludwig și Müllhausen 8 aeroplanelor franceze*, cari au aruncat bombe asupra câmpului de aviație dela Habsheim. Deasupra șesului din Alsacia de nord a avut loc o *violentă luptă aeriană*. De abia s'au auzit cele dintâi buibuituri ale tunurilor de apărare germane, și s'au și ivit aeroplanelor germane. Monoplanelor franceze au încercat să împresoare un biplan german, dar atacul a fost zădărnicit prin focul mitralierelor aparatului german. *Aviatorii germani au urmărit aeroplanelor franceze până la graniță.*

**Socialiștii ruși despre războiu.**

Berna. — După o telegramă publicată de *Le Temps* cunoscutul revoluționar rus *Vladimir Burcev*, care s'a întors din exil la Petrograd, a declarat colaboratorului lui *Novoie Wremia* că socialiștii ruși sunt gata să sacrifice tot, ce au, în interesul războiului. Tinta națională e înfrângerea Germanilor și crede că victoria finală e foarte apropiată. Rusia se va renaște după războiu, dar ea și-ar fi ajuns ținta și mai lesne, dacă s'ar creia reforme în viața internă a țării.

**Tarul și pacea separată.**

Berna. — *Deputatul englez Ian Malcolm* întorcându-se din călătoria sa în Rusia, a publicat impresiile sale în *Daily Mail*. El nu trage la îndoială, că Rusia va lupta până la cel din urmă om. Tarul l-a primit pe deputatul englez în audiență și i-a declarat între altele:

— Pacea separată, o judec, ca și regele George de o idee imposibilă. Anglia poate conta cu siguranță la mine ca și la armata mea...

*Deputatul Malcolm* va face un turneu în Anglia, ca să facă cunoscută declarația Tarului.

**Tarul pe front.**

Petrograd. — A. T. din Petrograd anunță: Tarul, care a petrecut câteva zile la cartierul general, a plecat ieri pe frontul armatelor, cari au început ofensiva. Tarul a vizitat mai întâi armata ce operează în Bucovina.

**Întelegerea Bulgariei cu aliații ei.**

București. — *Adevărul* anunță din Sofia: Un membru al partidului socialist reformist a adresat în sobranie interpelația de următorul text:

Pe lângă ce condiții a început Bulgaria războiul? Ce înțelegere s'a încheiat între Bulgaria și puterile centrale pentru cazul, dacă trupele bulgare ocupă Macedonia? Continuă Bulgaria războiul?

Primul ministru *Radoslavov*, care era absent va răspunde la interpelație în cea mai apropiată ședință. În cercurile politice răspunsul primului ministru *Radoslavov* e așteptat cu mare interes.

**Muncitorii englezi nu se opun serviciului militar obligator.**

Londra. — Ziarul muncitorilor *Labour Leader* scrie, că e aproape sigur că ministrul socialist *Henderson* își va păstra fotoliul. În ședința de Joi a partidului muncitorilor s'a făcut votarea cercurilor cari aproape în majoritate au aprobat serviciul obligator pentru bărbații neînsurați și pentru durata acestui război. *Labour Leader* recunoaște că aceste rezultate aproape în întregime se pot mulțumi lui *Lloyd George*.

**Cheltuielile de război ale Angliei pentru 1916.**

București. — Din Londra se anunță: Despre situația financiară a Angliei, în Londra s'a lansat un manifest iscălit de 18 dintre cele mai mari bănci. Manifestul conține următoarele:

— Singurul lucru de ce avem trebuință, cu care putem obține învingerea și să biruim susținerea armatelor Angliei și-a aliaților sale, este: banul. Aceasta în mare parte cade în sarcina poporului englez. Industria engleză n'a suferit din cauza invaziunilor străine, orașele încă îi sunt întregi. Datoria noastră este să contribuim la complectarea celor patruzeci miliarde franci pentru anul 1915 și cele patruzeci și cinci ale anului 1916. Pentru ca să ne ajungem scopul, avem trebuință de toată forța și energia națiunii engleze. Vom duce la îndeplinire acest scop care ne va asigura învingerea finală.

**Submarine engleze și franceze în Marea de Marmara.**

Berna. — După o telegramă din Atena a lui *Daily Telegraph* minele așezate de Turci în strâmtoarea Dardanelor au fost rupte dela locul lor de furtuna ce a bătut în zilele din urmă și așa au putut pătrunde în Marea de Marmara câteva submarine franceze și engleze.

**Runciman și Mac Kenna au aderat la obligativitatea serviciului militar.**

Lugano. — „Secolo” e informat din Londra, că *Mac Kenna* și *Runciman* au aderat cu rezerve la proiectul despre introducerea obligativității serviciului militar.

**Un nou demers al Statelor-Unite.**

Rotterdam. — Se telegrafiază din Washington: Nu s'a constatat încă, că „Persia” a fost oare scufundat de vre-un submarin. Scufundarea vaporului a produs o impresie foarte neplăcută în cercurile ministerului de externe american. Se crede că acest incident va influența nefavorabil tratativele în curs dintre Statele-Unite și Austro-Ungaria. Guvernul Statelor-Unite va întreprinde un nou demers diplomatic în această chestie. Consulul american din Alexandria a fost provocat să facă raport amănunțit despre incident.

Londra. — După știrile mai recent sosite nu s'a putut afla ce s'a întâmplat cu consulul american, care se găsea pe bordul vaporului „Persia”.

**Deschiderea comunicației între Ungheni și Odessa.**

București. — Se anunță din Iași că terminându-se transportarea trupelor în Basarabia iarăș s'a deschis comunicația trenurilor între Ungheni și Odessa.

**Guvernul sârbesc în Salonic.**

Genă. — *Pasici* a prezentat moștenitorului *Alexandru* dimisia întreg cabinetului său, dar n'a fost primită. Singur numai ministrul de războiu își va păși postul. Guvernul sârbesc s'a mutat la Salonic.

**Dimisia guvernului muntegrin.**

Cetinje. — Cabinetul muntegrin a dimisionat. Regele *Nichita* l'a încrdeintat pe ministrul de finanțe *Muskovici* cu formarea noului cabinet.

## INFORMAȚIUNI.

Arad, 4 Ianuarie 1916.

Dela Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, primim spre publicare următorul apel: În preajma Anului-Nou ne permitem a face și de astădată un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască a-ș răscumpăra felicitările de Anul-Nou în folosul muzeului Asociațiunii.

Mijloacele materiale, de care dispune muzeul, sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintează foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar, sau sunt adunate de străini. E timpul suprem să ne îngrijim, ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituțiuni culturale.

Dupăce în ședința sa dela 6 Noemvrie 1915 comitetul nostru central a hotărât, să înființeze și o galerie de tablouri ale bărbatilor noștri mari și ale femeilor distinse prin virtuțile lor și prin binele făcut neamului lor, și dupăce vom avea să păstrăm și să cinștim și pe morții noștri în crâncenul războiului actual, — sprijinul publicului nostru este cu atât mai indispensabil. Dacă contribuțiile pentru înzestrarea muzeului ar fi mai mari această instituțiune ar lua un avânt, care ne-ar face cinste.

Facem, deci, apel către toți cărturarii români, să contribuie cu sume cât mai mari pentru înzestrarea muzeului nostru național. Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Transilvania”. — Sibiu, 20 Dec. 1915. — *Andrei Bârseanu*, president. *Romul Simu*, secretar suplinitor.

Căsătoria unui căpitan orb cu o infirmieră. O emoționantă ceremonie s'a petrecut zilele trecute în Saint-Cloud (Franța). În urma unei grave răni primite la cap, căpitanul *Henry Izaac* din regimentul 2 de zuavi și-a pierdut vederea. Transportat într-un spital din St.-Cloud, a fost îngrijit de infirmiera *Marthe Babin*, fiica unui colonel de artilerie, și au legat simpatie și s'au cununat în numitul spital. Primarul orașului a adresat cu acest prilej noilor căsătoriți o cuvântare emoționantă.

Dăruiri. *D. Virgil Nistor*, preot militar, Feld-post 351 a trimis 512 coroane, colectate dela soldații români, croați și sârbi pentru ajutarea soldaților invalizi și a orfanilor soldaților români căzuți pe câmpul de luptă. Lista contribuțiilor se va publica mai târziu.

— *D. Sabin Eșuțian*, profesor și familia, Arad, au trimis 10 coroane pentru orfanii soldaților români, în loc de cunună pe sicriul neuitatului și bunului *V. Erdélyi*.

— *D. Alexandru L. Lăzurian*, București a trimis 20 cor. pentru cărți și ziare pentru soldații români răniți.

— *D. Dr. Aurel Lazar* avocat în Oradea-mare a trimis 20 coroane pentru numărul de Crăciun pe seama soldaților români răniți și 20 cor. pentru fondul ziaristilor ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou.

Mulțumiri!

† *Ioan Petrovicu* comerciant în Dobra a decedat în 11 Decemvrie n. 1915.

— *Simeon Chirca*, după un morb îndelungat și greu, a decedat în 27 Decemvrie n. în etate de 21 ani în sanatoriu „Augusta” din Dobrițin. În mormântarea s'a făcut în 29 Decemvrie n. în cripta familiară din Hunedoara.

Odihnească în pace!

Pentru eternizarea memoriei eroilor români originari din Pănade, căzuți în războiu, agențura „Asociațiunii” din Pănade organizează o producțiune pe ziua de 8 Ianuarie 1916 (a doua zi de Crăciun) în sala școlii din acea localitate. Inceputul la 7 ore seara. Prețul de intrare: Loc I. 1.50 cor., loc II 1 cor., loc III (stal) 30 fileri.

Programul: „O ce veste minunată”, colindă. „Trei crai dela răsărit”, colindă. „Nașterea Domnului”, piesă religioasă în 3 acte, localizată de O. Prie. Cu tablouri vivante, foc bengal. Recitări de poezii războinice din Coșbuc. „Marș soldătesc”, cor de copii. „Țara să trăiască”, cor de copii. „Haideți frați”, cor de copii. — Comitetul.

## Ultima oră.

**TERIBILA EXPLOZIE DELA HASKIÖI (TURCIA)**

București. — Ziarele bucureștene primesc următoarele amănunte despre teribila explozie ce a avut loc în ziua de 25 Decemvrie la Haskiöi:

— Alături, întreg cartierul Haskiöi a fost cutremurat de o mare explozie ce s'a întâmplat de depozitul de explozibile. Explozia a fost atât de puternică, încât toate casele din împrejurimi s'au dărâmat; s'au spart geamurile până și în cartierul Pera, situat la o mare distanță. La Haskiöi a izbucnit și un mare incendiu care a distrus peste o sută de case. Sunt peste 600 de oameni morți și răniți. Se asigură că explozia se datorește unei mâni criminale. Pagubele sunt enorme.

**RUPEREA LEGĂTURILOR ÎNTRE GRECIA ȘI OCCIDENT.**

Salonic. — Comunicația Salonic-Drama a fost că desăvârșire întreruptă. Ultima postă, prin Bulgaria, pentru Occident, a plecat ieri. Grecia nu mai poate comunica cu Occidentul decât pe mare.

**BULGARII CONCENTREAZĂ TRUPE LA MONASTIR PENTRU UN EVENTUAL ATAC ITALIAN CONTRA MACEDONIEI.**

Zürich. — Bulgarii concentrează numeroase trupe la Monastir (Bitolia) pentru preîntimpinarea unui eventual atac al Italianilor dela Valona în contra Macedoniei.

**GUVERNUL GREC A ORDONAT CONCENTRAREA TUTUROR CONTINGENTELOR**

Solia. — Un consulat de aici a primit azi-noapte o telegramă cifrată. Această telegramă oficială a guvernului grec ordonă concentrarea tuturor claselor concediate. Concediații trebuie să se prezinte toți în termen de 48 ore la corpurile lor.

**CAVALERIA GERMANĂ A LUAT CONTACT CU AVANTPOSTURILE ENGLEZE ÎN REGIUNEA SALONICULUI.**

Atena. — Lui „Daily Mail” i se anunță din Salonic: Patrurile cavaleriei germane au luat contact cu avantposturile engleze în fața Salonicului. Bulgarii concentrează mari forțe în vederea atacului comun.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

**Cafea**

trimit franco — ramburs 5 chile. Cuba 27.—  
Santos 24.— coroane.

JULIU DRĂGAN  
Fiume.

Da 2571—10

Caut

**un practicant**

care are 8—10 luni practică pe lângă toată  
proviziunea și 80 de coroane lunar.

VIRGIL VLAD.  
farmacist.  
Gyulafehérvár.

Va 2587—10

**CAUT IN ARENDĂ**

o moară pe apă cu 2—3 petrii. Eventual o și  
cumpăr.

Adresa la administrație.  
(Mo 2581—3)

**De vânzare.**

Silvoriu prefript 3 litre cu demi-  
jon Cor. 12.50.

Rachiu de prune 20%. Cor. 130.  
Hectolitrul.

Nuci 10 kg. prin postă Cor. 16.  
Se capătă cu rambursă dela

»PRUNA«

societate pe acții industrială și  
comercială. Marosillye.

(Pr 2560—5)

### Imprumuturi de amortizare pe proprietăți:

pe 30 ani 586 } curs 92  
" 30 " 677 }  
" 35 " 641 }

pe 50 ani 630 } curs 95  
" 35 " 680 }

: Mijlocește :

**Szücs F. Vilmos**

reprezentantul soc. „Nagy-  
szebeni földhitelintézet“

Arad, Karolina utca 8 sz.

Va 2587—10

## In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de  
ciocoladă și zaharicale pen-  
tru prețuri de fabrică. :: ::  
In depozit: Kugler, Hel-  
ler, Túrth și Manner. :: ::

**GÁBOR MIKLÓS Arad,**  
Piața Andrásy, colțul Salacz utca  
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

## Atragem atențiunea proprietarilor de mori

asupra celor mai noi soiuri de site „Radla“, sistem propriu, care se poate aplica  
la pietri și sul (walzer) cuprind loc puțin, înlocuiește sita orizontală. Apoi primim  
execuția a to felul de montări p. mori, reparaturi, schimbări, etc. Lăferează garnituri

**K** complete p. mori, motoare, mașini cu abuzi, mașini de tree-  
rat. etc. — Secție specială p. agronomii: mașini de semănat și  
totfelul de reparaturi de magnete incendiare la motoare. — Serviciu  
prompt și ieftin, condițiuni favorabile de plătire. Celor direct  
interesați li se pune la dispoziție experți și proiect de cheltueli.

## KOVÁCS és TÁRSA

intreprindere p. monta-  
rea și arangearea morilor.

:-: BUDAPEST, VI., KMETTY-U. 15.

# Radó Gyula

magazin de modă p. femei, Arad.

## Mare târg ocazional de Crăciun

Paltoane pentru femei.  
Paltonașe moderne.  
Paltoane de plisea și  
Caracul. — Paltonașe  
persiane și sealskin.

Costumuri.

Paltoane pentru fete.  
Bunzi.  
Garnituri de blănuri.  
Talii — Halaturi.

## Prețuri fixe scăzute!

Telefon 238.

Telefon 238.